

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V. kerület, fürdő-utca 4. sz.,

a hova minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MÓR.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve 8 fr

Félévre : 4 „

Negyedévre : 2 „

Egyes szám ára 16 kr.

➤ Rendkívüli külön kiadás. — Egyes szám ára 3 kr. ➤

Legujabb.

Nyiregyháza, jun. 26. (Délelőtt 12 óra.) A mai tárgyalás izgalmas volt. Az elnök bejelenté, hogy Szolát Zsófi, Mozga Péter, Szoják Anna és Vigváry tanukat megidézttette. Jelenti továbbá, hogy Groszberg Leonét és férjét előállítani rendelte.

Péczei Kálmán irnok kihallgatása előtt Friedmann ügyvéd indítványozza, hogy Barri vizsgáló bíró a tárgyalási termet hagyja el, továbbá hogy a Moricz gyerek Recski Banditól elkülöníttessék, nehogy az utóbbi közölhesse vele Péczei vallomásait és kitaníthassa a feleletekre. Elnök azt mondja, hogy ő Barrit nem utasíthatja ki a teremből. Szeiffert ügyész indítványozza Barri kiutasítását, mert tanuképen fog szerepelni. Elnök fél órai tanácskozás után határozatot hoz, mely szerint Barri benn maradhat, mert nem engedí tanuként kihallgatni ebben az ügyben, mert ő mint vizsgáló bíró szerepelt.

Ügyész és védők e határozat ellen **semmisségi panaszt jelentettek be**. Következett Péczei Kálmán kihallgatása. Péczei volt az első, ki előtt Móczicz vallomást tett. Elnök kérdéseire feleli, hogy ő Móczicot nem tanította. Védők kereszkérdéseire a legkompromitálabb ellenmondásokba keveredik. Eötvös védő az első jegyzőkönyvet felolvassa, hogy az ellenmondásokat konstatálja. Péczei azzal igyekszik zavarából kisiklani, hogy akkor beteg volt. Eötvös ezt szintén az első jegyzőkönyvvel meghazudtolja. Erre mozgalmas jelenet következett. Eötvös kérdi Péczei: Hány éves? Péczei: Ahhoz az urnak semmi köze, különben már tegnap megmondtam. Elnök: figyelmeztetem a védő urat, hogy tartózkodjék a tanu zaklatásától.

Eötvös: Én elfeledtem és most tudni kívánom, mert a védelem részéről fontosnak találok. Péczei hallgat. Eötvös: Hát megtagadja a választ? Péczei hallgat. Eötvös: Tekintetes törvényszék! Én 15—17 éve lehet, hogy Veszprémegey tisztü ügyésze voltam. Ekkor a miniszteriumtól hozzám intéztetett átirat, **mely szerint gyilkosság miatt elítélt Péczei Kálmán, ki e büntetésből 12 évet Illaván leült, feltételes szabadlábra bocsátassék**. Ön-e az a Péczei? Elnök (Közbeszól) Ez nem tartozik ide . . .

Péczei: **Ez aljas személyeskedés!** Eötvös élesen megrózza az elnök e szembeszökő pártoskodását, és rosszalja azt az **eljárását, mely tanú vallatást egy egyénre biz, ki gyilkosság miatt rabságot szenvedett.**

Nyiregyháza június 25. Egy fölötté fontos körülményt hallgatak el az ujságok mely Buxbaum

alibije konstatalása körül felmerült. Buxbaum bevallotta, hogy a kritikus időben, azaz ugyanakkor, midőn Moritz vallomása szerint Solymosy Eszter meggyilkolásában segékezett volna a templomban, ő (Buxbaum) Szüzmann kocsmáros 17 éves szolgálójával **Varga Kátival bizonyos a nyilvánosság előtt részletesen körül nem írható módon mulatozott**. Buxbaum e tény említését a törvényszék előtt kerülgette, mert a leányt zavarba hozni nem akarta, de másrészt azért sem mert órthodox hitsorsasai előtt szégyelte a dolgot.

Szeiffert főügyési helyettes és a sajtó.

Nemcsak a »Függetlenség«, a mely laptól tisztességes embera sértést már fel sem vevzi, hanem a magukat komolyaknak tartó lapok is gyanúsítják a kir. főügyészségi helyetteset, mert meggyőződése az, hogy a »rituális gyilkosság« nem egyéb egy mesénél, melyet gonosz bujtogatók zsidók elleni izgatás céljából költöttek.

Mennyi undok haszonlesés rejlik ezen lapok piszkolódása mögött!

Ezek az előfizető-fogdosás szakadatlan üzelméi által elfásult tollforgatók az objektivitás legkezedetlegesebb követelményei iránt is olyan érzékellené váltak, hogy egyik közölük egész komolyan azt követeli, hogy a törvényszék ítélje el a saktereket, mert ha ezek ártatlansága kiderül, akkor a magyar igazságszolgáltatás kompromittálva lesz és Barri urat vagy Recski Bandit még be is találják zárni.

Ilyen a sajtó, mely Magyarországon a közvéleményt képviselni akarja! Gyalázat.

Mindenütt lehetnek egyesek — sőt hatósági közegek is, kik elfogultak, durvák, műveletlenek, kegyetlenek Muszkaországban úgy mint Angliában. De hogy a sajtó is annyira elvadoljon, hogy a hatóságokat nyilvánvaló igazságtalanságokra buzdítja, ez csak nálunk Magyarországon történhetik, hol bizonyos napilapok élén olyan emberek állanak, kik a szó legtágabb értelmében hivatásukat eltévészttették.

Mi feljegyeztük magunknak azon lapokat, melyek ez izgalmas időben folytonosan olajt öntenek a tüzre. Majd rámutatunk annak idején azokra a lapokra, melyek izgatásaikkal elősegíteni akarják az antisemiták hazugságainak diadalát és elmondjuk az indokokat, ki miért izgatott, ki miért állott a rituális bűncsináló banda szolgálatába.

Mert eljön a leszámolás napja és akkor össze főgnak roskadni bizonyítékaink megszegyenítő sulya alatt.

Spongyát rá! . . .

Mikor egy tanu (Rosenberg) emlékeztetni akarja Solymosi Zsófit egy mentő körülményre, az elnök közbeszól: »No csak ne daráljon« s azzal véget vett a dolognak.

Mikor egy tanu (Solymosiné) a gyilkossággal vádlott Braun Ábrahámról azt állítja, hogy közvetlenül a kritikus idő előtt felöltözetlenül járkált a házában, mert beteg volt, akkor az elnök félbeszakítja a vallomást azzal a kijelentéssel: hogy ezen vallomás is jelentéktelen.

Minden mentő vallomásra úgy látszik, csak egy megjegyzése van: spongyát rá!!

A helyett, hogy kérdezné, ki tette lehetségessé és ki bírta rá Smilovitsot, hogy a börtönben levelet írjon Rosenbergnek, egyszerűen konstatálja a terhelő tény, de annak a mentő körülménynek kiderítésére, hogy Smilovits kezébe a banda nyomta-e a tollat, nem tartja magát kompetensnek. Azaz hogy: spongyát rá!

De azért nem kell kétségbe esni.

Elég van még a rováson.

A végén csattan az ostor!

A rituális bünt csináló banda.

Egy gyöngé hajszálon függ a leálczázás bosszuló Damokles-kardja. Minden pillanatban leszakadhat, hogy sujtsa, ki a bandának bünpalástoló szolgálatokat teljesített.

Kornis urat veszély fenyegeti. Mi figyelmeztetjük erre, mikor még menekülhet. Hiszen most már a vak is átlátja, hogy hinárba akarták csalni barátai, hogy gonosz játékot üznek hajlamaival, hogy visszaélnek engedékenységével.

Az a manöver, melyet a banda Cseresnével rendezett, azon önkény, mely Grossbergnet szemelte ki áldozatul, ma kegyetlenül leálczázott. Humbug volt; olyan forma mint az a híres »merénylet«, melyet Móriczka ellen terveztek.

Az egész művelt világ fel-fog háborodni, a gázságok undok meztelenségének, látásánál és országokat megrendítő kiáltással fog bosszút követelni az emberi jogok kegyetlen eltiprásáért.

A Damokles-kard nagyon lazán függ. A tulfeszített gyöngé szál nemsokára ketté szakad . . .

Mert közel állunk a nagyszerű pillanathoz, midőn leesik a gázság ügyességével szótt lepel. Minden nap egyet ránt rajta az igazság fel-fel emelkedő vaskarja. S ha a banda meg nem akadályozná, ma már egészen más alakokat látnánk a vádlottak padján.

A hatodik nap.

— Junius 25. —

A tárgyalás 9 óra 10 perczkor kezdődik.

Elnök: Mielőtt a tárgyalást tovább folytatnók, jelezem, hogy Szabolcsmegye alispáni hivatalból egy közigazgatási nyomozatot vettem, melyben az állítják, hogy egy tanu jelentkezett arra, hogy ő tudja, ki volt az, ki a dadai hullához az állítólagos ruhákat átadta. Az átadással két egyén van gyanúsítva, kik az alispáni értesítés szerint rendőri felügyelet alatt állanak. Miután hazai törvényeink a személyes szabadságot kellő biztosítékokkal látják el, miután ezen törvényekben keresztények és zsidók között különbség téve nincs, s a törvény előtti egyenlőség kétségtelen, s miután hazai törvényeink a rendőri lefolytatás és felügyelet címén való rendőri inszultusokat meg nem engedik semmi körülmények között, miután oly ügyben, mely a bíróság előtt van, melyet a tek. törvényszék magas igazságérzettel épen most tárgyal, s a melyben hivatta van ítéletet hozni, semmitéle közigazgatási hatóságnak, sem alispánnak, sem szolgabirónak, sem a minisztériumnak, de még a királynak sincs joga

egyesek személyes szabadságához hozzányulni, s csak a bíróság van egyedül hivatta intézkedni. Miután ily eljárás ezen szerencsétlen ügy folyamában ismételve történt, arra kérem a tek. törvényszéket, legyen kegyes értesíteni a megyei alispán urat, hogy nemcsak szükségtelen és felesleges, hanem egyenesen törvénytelen azon rendőri felügyelet, sőt végkövetkezményeiben hivatalos hatalommal való visszaélést képez és legyen kegyes értesíteni, hogy továbbra mind ő, mind a közigazgatási közegek, hasonló tulkapásoktól őrizkedni kötelességüknek ismerjék. Ez volna alázatos előterjesztésem. Elnök: A védő ur egyuttal azt is szorgalmazza, hogy az alispánnak és közigazgatási hatóságnak eljárása törvénytelennek mondassék ki. Én kénytelen vagyok azon nézetemnek kifejezést adni, hogy ezen kérdés elbírálására ezuttal a t. törvényszék nem illetékes.

Scharf Móricz hazugsága.

Szeyffert: Bátor vagyok a magam részéről is egy előterjesztést tenni Szabolcsmegye alispánjától . . . Elnök: Ugyanez ügyre vonatkozó előterjesztésem most következik. Ezen tárgyalás folyamában Scharf Móricz részéről azon kijelentés történt itt a királyi törvényszék előtt a védelem felkérdezése folytán, hogy ő róla a belügyminiszter gondoskodni fog, hogy ha jól fogja magát viselni. Azt mondotta továbbá, hogy ő járt a levéltárban és olvasta azon iratot, melyet a kir. belügyminiszter ezen ügyben beküldött. Az alispántól vett értesülés szerint és belügyminiszteri meghagyás alapján kijelentetik az alispán részéről egész határozottsággal, hogy azon részben a tanuvallomás alaptalan, mert ily értelmű miniszteri rendelet nem létezik. — Szeyffert: Méltóztassék ezen átiratot a bünügyi iratokhoz csatolni. Elnök: Mint különben is odatartozó, csatoltatni fog.

Rosenberg Herrmann.

Folytatták Rosenberg Hermannak szombaton félbeszakított tárgyalását. Tanu azt mondja, hogy $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ óra tájban vitte a bort Taubhoz s ekkor találkozott Solymosi Eszterrel, kivel ekkor nem beszélt. Zsófi mondta neki később, hogy Eszter szomorú volt. Elnök kérde tanut, volt-e Sztropkón. Tanu erre azt vallja, hogy Sztropkón Lichtmann Jakab megbízásából járt, kihez levél jött, hogy Sztropkón egy Solymosi Eszterhez hasonló leány jelent meg. Őt azért küldték, mert tudták, hogy ismeri Solymosi Esztert. Sztropkóról pénteken délben érkezett haza. Azt tagadja, hogy hazajövelekor otthon azt mondta volna, hogy Eszter 3 nap alatt élve vagy halva, de okvetlenül előkerül. A kérdéses szombaton ő is 11 óra tájban jött ki a templomból s a bort fél 1 óra tájban vitte Taubhoz. Elnök kérde tanutól, hogy Smilovics Jankel a börtönből levelet küldött hozzá. Tanu: Küldött. Elnök kérde, miféle összeköttetésben volt azelőtt Smilovicscsel. Tanu erre azt feleli, hogy ő a börtönben fogolytársai előtt mindig azt hangoztatta, hogy az ügynek ki kell világosodnia; erre Smilovicstől zsidó írással írt levelet kapott, melyben ez azt mondja, hogy ő és két ember magára vállalta, vállalja Rosenberg is magára, akkor megkönnyebíti mindnyájuk sorsát. — Rosenberg ezután Eötvös kérdésére elmondja, hogy börtönben volt Myiregyházán junius 22-étől szeptember 16, vagy 20-ig. Azt mondja, hogy a börtönben egy rab hozta neki Smilovics levelet s ezt ő (Rosenberg) megmondta a vizsgáló birónak is. Eötvös: Én ezen kérdéssel konstatálni akartam azt, a mit a tek. királyi törvényszék figyelmébe ajánlok, hogy a börtöni kezelés akkor igen sok kívánni valót hagyott hátra s helyteleu volt, és hogy a börtönkezelés felügyelete és ellenőrzése sok kötelességmulasztást követett el, kellett legalább elkövetnie, hogy ilyes dolgok megtörténhessenek, hogy vizsgálati foglyok harmadik személyek közbenjöttével egymással érintkezhessenek, egymáshoz leveleket küldhessenek és vizsgálati foglyok papirhoz, tintához jussanak; azon tiszteletteljes kérdést intézem elnök ur óngához, miután a vizsgálati iratok mellett nincs nyoma, azt magam is mondhatom, mert végignéztem, hogy vajjon az elnök urnak jutott-e tudomására, hogy ezen börtönkezelési mulasztások és visszaélések kiderítése és az abban vétkesek fegyelmi megbüntetése iránt a vizsgálat megtörtént-e? Elnök: A börtönfelügyelet a királyi ügyészséghez tartozik és úgy tudom, hogy e tekintetben volt is valami nyomozat. Szeyffert: Először informáltatni akarom

magamat ezen ügy felől, Friedmann (a tanuhoz): Arra a levélre felelt e? Tanu: Nem feleltem. Rosenberg Hermanné, kit azután kihailgatnak. férjével egyező vallomást tesz.

Lichtmann József.

Elnök: Kichtmann József, született Szatmármegyében, Csengerben, 48 éves, nős, kecsés vagyona van. A vizsgáló híró által kihallgatattat arra nézve, hogy maga Solymosiné leányának eltűnéséről szólva, neki egyszerűen ezer forintot helyezett kilátásba, hogy ha egy leányt, mely az éjjel érkezik meg, magáénak fog vallani. Lichtmann azt vallja, hogy nem ezer forintot ígért Solymosinének. Solymosiné beismeri azzal a különöséggel, hogy ezer forintot ígért. Elnök; Mondta-e magának harozottan Lichtmann József, hogy azon leányt, a ki éjjel hozzá fog jönni, ne tagadja meg, és ezért kapja az ezer forintot? Solymosiné: Így mondta, instállok, hogyha hazajön a leány éjszaka és maga nem tagadja meg, egy ezer forint lezz a magáé. Lichtmann: Igérttem, de csak kétszáz forintot.

Einhorn Józsefné.

Einhorn Józsefné eszlári korcsmárosné kihallgatatik arra a körülményre, hogy Eszter eltűnése óta beszélt-e Solymosinéval és m.t. Tanu előadja, hogy nem emlékszik, hogy beszélt volna vele, találkozni találkozott vele az utcán több asszony társaságában kikkel váltott is szót, de hogy direkte Solymosinéval beszélt-e ezt nem tudja bizonyosan. Székely kérdéseire tanu elbeszéli, hogy ő ekkor Lánczy Gáborné szomszédságában lakott. A zsidók közül legközelebbi szomszédja Lichtmann, akkor Einhorn volt, Braun Abrahám pedig átellenben lakott. Braun Ábrahámné szombaton befőttes kért tőle, mert a férje beteg, én ezt elhittem, mert láttam, hogy öltözetlenül jár, hogy beteg. **Ezt láttam szombaton reggel, nemsokára, hogy férjem elment a templomba jó 9 óra tájban. Délután nem emlékszem, hogy láttam volna Elnök: Tehát maga szerint Braun nem feküdt, hanem látta őt kint? Tanu: Beteges volt, de fenjárt. Elnök: Ezen vallomás is jelentéktelen.**

Cseres Mihály.

Cseres Mihály szolgál Lichtmann Jakabnál és tavaly Grossberg Leónál. Emlékezik, hogy tavaly tavasszal Eszlárról Weiszstein Jakabot gyermekével, Szüszman Jakabot szintén beteg gyermekével, továbbá Grossberg Leét és egy idegen zsidót kocsin Nyíregyházára hozott beszélgetésükből azonban, mert zsidónak beszéltek, semmit nem értett s az idegen zsidót nem ismeri. Braun Lipóttal szembesítettvén, kijelenti, hogy benne azon idegent nem ismeri fel. E. Melyik napon volt, az? T. Egy vasárnapi napon volt, hajnalban. E. konstatálja, hogy ezen tanu vallomása ellentétben van Cseres Nagy Jánosné vallomásával, ki azt állítja, hogy vasárnap is látta Braunt.

Grosz Farkas.

Erre bevezették Grosz Farkas tanu, ki elnök kérdésére előadja, hogy husvét előtti szombaton átment Eszlárra a templomba, hol az isteni tisztelet szokás szerint reggel 8 órakor kezdődött, de ő kissé elkésve ért oda; 11 óra tájban vége lett az isteni tiszteletnek, melyen 3 idegen metsző volt jelen, kik ott akkor énekeltek, és végül a többiekkel együtt kijöttek. A tanu többek közt Weiszstein, Rosenberg, Junger és Klein társaságában jött ki, a tömegestül mentek haza felé. Azonban s tarczali metsző, Buxbaum eltért tőlük az Ujfalu felé. Elnök: Honnan kíserte olyan figyelemmel, hogy merre ment a tarczali metsző? Tanu: Mert csak egy metszőt tartunk, és az eszlári metsző szokott átjönni hozzánk is; tehát ha új metszőt választanak, minket is megkérdeznek, hogy belemegyek-e; azért kérdezősködtem, hogy meg ez hova való? Továbbá elmondja tauu, hogy ő és Guttmann ki szintén Ladányra való a kérdéses szombaton a templomból jöve a három idegen metszőt Rosenberg kapujáig látta menni, hol ez utóbbi az előbbieket behívta. Mikor Rosenberg házához értek fél 12-re lehetett, mert ők egy órára hazatértek Ladányra. Henmann kérdésére kijelenti, hogy ők Schwarcz választása ellen voltak, mert a másik sakter éneklése nekik jobban tetszett. Guttmann hasonló értelemben nyilatkozik. Vallja továbbá, hogy az isteni tisztelet után az Izraeliták és a metszők mind kijöttek a templomból, azután az egyik metsző mindjárt elment Ujfaluba, a többiek pedig elmentek Rosenberghez.

Taub Emánuelné.

Bevezetik Taub Emánuelné, szül Klein Hanit, 22 éves férjes, 1 gyermeke van, férje metsző Tisza-Eszláron. Ámbár nem kellene vallani, miután férje vádlott, azt mondja vallani akar. Elnök kérdésére előadja, hogy náluk a múlt évi megelőző szombaton a téglás és löki sakter volt szálva. Szombaton náluk voltak ebéden. A templomból körülbelül 11 tájban jöttek haza, előbb pedig Rosenbergnél früstököltek. Férje, ugy hisei előbb jött onnan haza, hogy miért arra nem emlékszik. A szombati ételt Rosenbergtől annak szolgálójá Zsofi vitte hozzájuk. Az ebéd 10 óra volt már. Rosenberg is ott volt, és vendégek tiszteletére alkalmasint a bort is Zsófi hozta, mert szombaton nekik nem szabad semmit vinni. A ki szent, az a zsebkendőjét sem viszi. Braun eleéd után lefeküdt a szalmakazal alá, arra nem emlékszik, hogy azután elmentek volna férjével. Schwarcz Salamon vasárnap ment el, Braun péntek este, de talán nappal Szüszmannal, a ki beteg gyermekét vitte Kállóba. A Weiszsteinnel együtt, ezt onnan tudja, mert közelben ott laktak és többször is vitte oda, és azelőtt mondta az apja, hogy viszi hajnalban Braun péntek este. Solymosi Zsófi tagadja, hogy ő vitte az ételt. Tanu megmarad állítása mellett.

Csugáné.

Csuga Dánielné szül. Nagy Julianna született Eszláron, 53 éves, református vallása özvegy, állítja, hogy nemcsak szombaton este, hanem vasárnap reggel is énekeltek. Taubnéval szembesítettvén, itt határozottan megmarad a mellett, hogy vasárnap reggel még három metsző volt Taubnál. Friedmann erre nézve tanuk berendelését kéri, kik az ellenkezőt bizonyíthatják.

Vámosi Julianna.

Vámosi Julianna Tisza-Eszláról, 18 éves, szülei családos emberek. Látta Esztert a kérdéses napon délután 1 órakor. Elnök: Honnan jött? Tanu: A boltból, Eszlár-Ófaluból. Elnök: Hol találkoztál vele? T. A kapuban. Elnök: Melyik ház kapujában? T. Azon ház kapujában, ahol én szolgállok. E. Hol szolgálsz? T. Löwenthal Sámunál. E. Ófaluban lakik Löwenthal? T. Igen. E. Most is ott lakik? Igen, most is, már három éve ott lakik. E. Mikor jött Eszter? T. Délután 1 órakor jött Ófaluból, és ment haza Ujfaluba. E. Biztos vagy időre nézve? T. Igen. E. Honnan állítod, hogy ez éppen egy órakor történt? T. **Bizonyosan volt már 1 óra, mert mikor ebédeltünk 12 órát harangoztak, míg felmostam az edényt, kisöpörtem a konyhát és kiállottam a kapu elé, bizonyosan elmúlt egy óra.** E. Ismerős voltál Eszterrel? T. Igen, ismerős voltam, de barátságban nem voltam vele. E. Te szólítottad meg? T. Ő szólított meg, kérdezte mit csinálsz. Én azt mondtam rá, semmit, te hol voltál, mire azt mondta Ófaluban, a boltban. E. Látad, mi volt kezében? T. Igen. E. Mi volt a kezében? T. Piros kendő. E. Véresnek látszott? T. Nem volt benne festék. E. Honnan tudod ezt? T. Mert a boltban volt és festéket vett. E. Honnan tudod, hogy épen festék volt benne, hiszen lehetett benne cukor is? T. Mert tudom, hogy a boltban volt és azt mondták, hogy festékért ment. E. Kik mondták, hogy festékért ment? T. Azt nem tudom, hogy kik mondták. E. Tehát másoktól hallottad, hogy festékért küldték be a leányt és azért rámondad. Ezen találkozás után többet nem is láttad? T. Láttam igenis, már behuztam a pitvarajtót, át akartam menni a szomszédba, hogy Eszternek testvére Zsófi, ki ott szolgált harmadik házban tőlünk, mikor Eszter már el akart indulni, azt mondta, neki, sietek haza; továbbá azt kérdezte Zsófi Esztertől; **miért vagy olyan szomorú, talán kiszidott vagy megvert asszonyod?** Nem engem, felelt rá Eszter. Többet nem hallottam, csak láttam, hogy Eszter hazafelé ment. E. Utána néztél Eszternek? T. Nem, csak az ut közepén megállottam. E. Hát a harmadik háznál állott Zsófi Eszterrel? T. Igen. E. Hát oly hangosan beszéltek, hogy odáig értetted? T. Igen, érlettem. E. Solymosi Zsófi, azt állítja Vámosy Julcsa, hogy mikor vele találkoztál, illetőleg mikor Eszter hazafelé ment a boltból, az délután egy óra tájban lett volna. Solymosy Zsófi tagadja, hogy Vámosi Julcsa őt látta vagy hallotta volna, ő 11 és 12 óra közt beszélt Eszterrel s nem hallotta őket senki. Ő és Solymosiné tagadják, hogy Julcsa ismerte Esztert, Vámosi Julcsa fenntartja vallomását. E. Beszöllitatta Hury Andrásné. Friedmann védő: Legyen

szives nagyságos elnök ur Zsófit megkérdezni, az iránt, hogyan egyenliti ki azon ellentétet, hogy ma 11—12 között beszélt vele tegnap pedig határozottan öreg délután volt, tegnapelőtt pedig határozottan egy óra volt. E. Az tény, hogy maga az időre nézve különbözőképen beszélt. Ezek közül csak egy lehet az igaz. Solymossy Zsófi: Instálom alásan a tekintetes törvényszéket, én meghatározni nem határozhatom meg az órát, mert ha tudtam volna, hogy milyen baj követ bennünket ebből megnéztem volna. Én akkor déltájban mondtam, a mellett állok meg. Friedmann: De azt is mondja ám, hogy ebéd után volt, hát azt nem tudja most? Székely: Azt is monda, hogy harangozás után volt. Eötvös: Azt is monda, hogy 1 óra tájban volt. Friedmann: De semmi szín alatt nem monda azt, hogy 11—12 óra közt volt. E. (Hurynéhoz) Tud-e maga arról valamit, hogy Solymossy Eszter Vámosi Julcsával ismeretségben lett volna? Huryné: Én arról instálom alásan, semmit sem tudok, nem voltam köztük. E. Nem említette fel maga előtt soha sem, hogy beszélt Vámosi Julcsával? Huryné: Bizony soha sem. E. Azt mondja Vámosi Julcsa, hogy együtt voltak darálni és onnét ismeri. Huryné: Azt én nem tudom, mert igen messze laktam a leánykaval, hát arról nem tudok semmit.

Juhász József.

Kihallgattatik Juhász József csendlegény Recsky András mellett. Scharf Móríczt kihallgatásának miként történt lefolyásáról nem tud semmit. Eötvös: védő. Juhász József! Ön nemcsak akkor működött. Ott maradtam Eszláron a község házában. Weiszstein. Engedelmet kérek, hogy Juhással szólhassak. Mint szomszéd, emlékszik arra, mikor Scharf Móríczt elvitték Nagyfaluba és reggel 7—8 óra tájban uton utfélen mindenkinek meg tudta mondani: »Meg van erre-arra zsidója.« Tanu. Hon én mondtam volna? Azt nem hallotta senki. Mindig lenn voltam a község házában; soha el nem voltam; több eszem volt, hogy olyannal foglalkozzam. Elnök. (Weiszsteinhez). Maga hallotta? Weiszstein. Igen. Elnök. De azt mondja nem való.

Bakó Ignác kihallgatása.

Elnök: Mult évben csendlegény volt Recsky urnál, most mint tanu volt itt berendelve, figyelmeztetem, hogy a tiszta igazságot adja elő. Van tudomára arról a vizsgálatról, mely mult évben foly le Eszláron. Tanu. Igenis van. Miután elmondja, hogy Scharf Móríczt hogyan vitték Nagyfaluba és felvilágysítást ad több vádlottak, kísértetéséről kérdi tőle. Elnök: Ahogy beérkeztek Nagyfaluba, mi történt Móríczzal? T. Nem történt semmi. E. Leszálltak e szekérről? T. Leszálltak és bementek Recsky ur szobájába, én pedig az istállóba mentem. E Ott elvégezvén dolgát, bement-e a szobába? T. Igenis bementem. E. És Móríczt milyen helyzetben találta? Nem volt semmi bántása. E melyik szobában volt? T. Az ebédlőben állt. E. Ült vagy állt? T. Állt. E. Megszólította-e valaki? T. Megszólította Recsky ur és Péczely ur. E. Mit mondtak? T. Kérdezték, mi történt? E. Mit beszélt Móríczt? T. Eleinte nem akart mondani semmit, de később elkezdte mondani ezt a történetet. E. Maga benn volt-e midőn elbeszélte. T. Igen. Elnök: Ez alkalommal történt-e valami fenyegetés, ijesztés vagy megverése Mórícznak? T. Ilyesmi nem történt semmi. Elnök: Hát hogyan történt? Tanu: Csak szép szóval. Elnök: Hogy beszéltek rá, hogy valljon? Tanu: Annyit mondott Recsky ur, már az apád kimondotta az egész történetet, mért nem mondott ki? erre azt felelte, nem az én apám tette, hanem a többi zsidók, erre azt kérdezte Recsky ur és Péczely ur kik voltak a többi zsidók? erre elszámolt, hogy kik voltak. E. Mikor elbeszélte ezen dolgot, mi történt a szobában? T. Nem történt semmi különös. E. Nem vették írásba? T. Péczely ur jegyzőkönyvbe vette. Elnök: Azután mi történt? T. Midőn ez megtörtént, Recsky ur befogatott kocsiba, érte elküldött Eszlárra a kir. ügyészért és vizsgálóbíróért és őket elhozatta, E. Midőn Eszlárról a kocsi visszaérkezett Nagyfaluba, mennyi idő lehetett? T. Tizenegy óra lehetett, már éjjel volt. E. És midőn a vizsgálóbíró és kir. ügyész magérkezett, mi tettek? T. Hozzá fogtak és újra kikéreezték Móríczt. E. Maga ben volt a szobában? T. Ben voltam azon jegyzőkönyvnél, melyet Péczely ur fölvelt. Fölolvasták. És szép szóval kérdezték tőle igaz-e és hogyan mondhat ilyest? De ő nem mondott semmit, csak azt hogy igaz.

Péczely Kálmán.

Péczely Kálmán: 50 éves nős gyermekes, kir. törvénysz. irnok. Előadja hogy Scharf Móríczt azért adták Recskynek, mert Tisza-Eszláron már nem volt hol tartani. Nyiregyházra vitték s utközben megszálltak Nagyfaluban Recskynél. A fiu az ő felügyeletére volt bizva. Nagyfalura érkezte után rosszul érezte magát, s nemsokára odaérkezte után lefeküdt, Móríczt is vele egy szobában hált. Mikor lefeküdtek, Recsky kifelé menve, épen az ajtó kilincsét fogta, mikor tanu így szól Móríczt, tudod-e, hogy hová mész? »Nyiregyházára«, felelt. Ott tudod-e, hogy hová mégy? »A tömlöczbe!« — Nézd csak édes gyermekem, te tudsz mindent, mert hallottam habozó vallomásodat; ha te tudsz valamit, miért nem vallod ki. Eddig a bűntény sulya apádra nehezedik, egész életedben, hiszzen azzal nem könnyitesz apádon, ha tagadásban maradsz?« Azt mondja erre a fiu: — Én szólalnék, de nem merek, mert ha szólok a zsidók megölnek vagy apám felakaszt. — Azt mondom rá: fiam, ha az ember az igazságot mondja, akkor a törvényszék mindig védelmemre van, ha az igazat mondom, a törvényszék védelmezni fog s nem fog egyetlen hajszálad sem megömbölni. Erre a fiu azt monda: »Meg is mondom mindent.« — Mit mondasz meg mindent? Mondd meg nekem, mert mindig tagadtad, ismerted-e Solymosi Esztert? »Ismerem hát.« — Hogy nézett ki? — Erre elmondta, mint a jegyzőkönyvben fel van írva, melyet átadtam. — Ezt a vallomást tanu Recskyvel együtt az irodában felvette. Azután irt Barynak, ki még az éjjel jött Egressy ügyésszel; ezek kihallgatták Móríczt, eközben ő aludt. Elnök: Mikor Bary eljött, maga nem vetr részt a kihallgatásnál? Sze y f e r t több kérdést intéz a tanuhoz; a többi közt. mi jogositotta fel őt arra, hogy Móríczt kihallgassa. T. Ez nem is vnt olyan kihallgatás, csak egyszerüen felkérdeztem a fiut, kis jegyzéket vettem fel nála és a vizsgálóbíró ur vette rendes jegyzőkönyvbe. Sz. Kérdi, milyen kérdéseket intézett a fiuhoz. T. Azt mondja, hogy az első kérdés volt, ismerte-e Solymosi Esztert. Erre a fiu azt felelte, hogy ismerte, ki hitta be hozzátok? Apám. A második kérdés volt, minek hivta be? Erre Móríczt azt felelte, hogy gyertyatartókat kellett feltenni a siffonérra. Több kérdést nem intézett hozzá, Móríczt magától beszélte el, hogy a barna koldus zsidó behivta Esztert a templomba, hol az ismert módon meggyilkolták. Sze y f e r t konstatálja, hogy Eszláron még nem kérdezték Mórícztól, ki hivta be Esztert Scharf lakásába. Ez nincs a vizsgálati iratokban. T. De kérem én ott voltam a vizsgálóbírónál Eszláron, hol hallottam, hogy a királyi ügyész és a vizsgáló bíró mit beszéltek. Sz. Lehet, hogy önök maguk beszéltek róla, de de az iratokban annak nincs nyoma. T. En pedig ugy emlékszem, hogy már ott lett ezen kérdés téve. Sz. Az iratokban nyoma sincsen. Eötvös: Nagyságos elnök ur! Egy előterjesztést teszek én tiszteletteljesen a tek. törvényszékhez. különösen kérem nagyságodat, kegyeskedjék megengedni, hogy vagy Péczely Kálmán tanu után és a hozzá intézendő keresztkérdések után Recskei András csendbiztos ur is egyfolytában hallgattassék ki és a hozzá intézendő keresztkérdések is akkor tétessenek fel, vagy miután most már két óra van, halasztassék el a tárgyalás holnagra és én esedezem hsgy akkor tehessem fel kérdéseimet. Haumann. Tanu azt mondja, hogy az első kérdés az volt, hogy ismered-e Solymosi Esztert, mire a fiu azt felelna, igenis ismerem, a Péczely által fölvelt jegyzőkönyvből ki.ünik, hogy az nem igaz, mert a fiu azt monda, hogy nem ismeri; ugy tudta meg, hogy Eszter, mert onyja annak szólította. Scharf József. Engedelmet kéreg, olyan öreg embernek ugy hazudni a törvényszék előtt! 19. 20. és 21-én nem kérdeztek senkit a vizsgálatnál, hngy behivtam-e a leányt sem engem, sem a tanut nem kérdezték, maga kényszerítette azon fiut rá, maga volt az első tanítója, aki tanította hazugságra! Elnök: Ne sértegesen senkit, mert... Scharf József: Megyek a börtönbe. Elnök: Azon jegyzék így szól (Olvassa): hogy a leányt Eszternek hívják, onnan tudom, mert apám Fszernek szólította. Ezután a ma kihallgatott tanuk, Péczelyt kivéve azok kik lényegesebb körülményt adtak elő, meghiteltnek s ezzel a tárgyalás véget ért.